

Van: Mr. A. F. K. Hartogh

Datum: 29 oktober 1966

Aan: M

Onderwerp: Toetreding Engeland tot EEG
Uw bezoek aan Minister George Browncc: T
DGPZ1. Phase van onderhandeling en tijdselement

De Engelsen zullen na Chequers duidelijk moeten maken in welke fase van voorbereiding zij zich bevinden. Is het interne exploratoire stadium afgesloten? Zo neen, dan valt er weinig te zeggen over de vraag wat de volgende stap zou moeten zijn.

Aannemend echter dat deze exploratie inderdaad voltooid is, en dat er geen wijziging is gekomen in hun principiële wens om tot de EEG toe te treden, doet zich de vraag voor of de Britten reeds thans een campagne willen inzetten die nog in 1967 of 1968 tot toetreding moet leiden dan wel of zij zich willen beperken tot een gereed maken van het onderhandelingsdossier voor betere tijden.

Het tijdselement speelt in deze een grote rol. Wil men namelijk vóór de Franse Parlementsverkiezingen met het toetredingsverzoek voor den dag komen, dan zouden de studies en de overige diplomatieke activiteiten zeer snel op gang moeten worden gebracht, opdat tijdig in januari of februari een climax bereikt kan worden. Of electorale overwegingen veel invloed zouden kunnen uitoefenen op de reactie van het Franse staatshoofd in het onderhavige geval lijkt echter zeer de vraag. De Kennedy Ronde is in dit verband ook geen factor van betekenis. Een reactivering van de toetredingsaanvraag zal in dit late stadium niet meer van invloed op de gang van zaken te Genève zijn. Wel een factor is misschien de overweging dat een Engelse Regering zal willen vermijden te moeten onderhandelen in de laatste één of twee jaar van haar parlementair bestaan.

Hiertegenover staat evenwel, dat de Britten - en wij trouwens ook - nog niet overtuigd zijn van de politieke wil bij de Fransen om onderhandelingen te doen slagen. Het laatste gesprek met Pompidou en Couve heeft in dat opzicht geen vertrouwen gewekt. Dat in samenwerking met de Vijf de Britten de Fransen tot andere gedachten kunnen brengen, is op zijn minst twijfelachtig. Terwijl in het verleden nog wel werd gehoord, dat de Britten Frankrijk hadden kunnen verleiden met concessies buiten het EEG-terrein, lijkt die kans eerder te zijn verminderd. Niettegenstaande het urgente Nederlandse belang dat de splitsing in Europa wordt opgeheven

- en -

Van: Mr. A. F. K. Hartogh

Datum: 29 oktober 1966

Aan:

-2-

Onderwerp:

en zonder de indruk te mogen maken zich te distanciëren, zal het toch moeilijk zijn Engeland te beïnvloeden bij de vraag of het thans reeds een campagne moet inzetten met alle risico's van dien, daarbij afwegende de voordelen van een spoedige oplossing, zowel vanuit politiek als economisch oogpunt beschouwd, tegenover de risico's van een nieuwe mislukking.

Mochten de Britten de positieve beslissing nog niet hebben genomen, dan wil dat geenszins zeggen, dat zij bij de pakken moeten neerzitten. Ofschoon er blijkbaar in Londen wel een aantal studies zijn gemaakt over de problematiek van de toetreding, is het minder zeker of er vorderingen zijn gemaakt met het afwegen van oplossingen. De volgende fase zou een meer directe approach te zien moeten geven van de verschillende vraagstukken en de gewenste oplossingen.

Eensdeels zal dit kunnen inhouden een meer systematische studie van de voornaamste problemen - een studie toegespitst op het definiëren van mogelijke oplossingen - anderzijds een benadering van een aantal hoofdsteden van de Zes om na te gaan hoe binnen de Gemeenschap de beste voorwaarden kunnen worden geschapen voor een positieve reactie. De studie zou een bilateraal karakter moeten hebben en moeten uitmonden in een gedetailleerde catalogus van denkbare oplossingen, zonder dat partijen zich reeds over de aanvaardbaarheid van de een of andere oplossing zouden behoeven uit te spreken. De economische en andere gevolgen van de diverse formules moeten worden uiteengezet.

Het voordeel van dergelijke bilaterale contacten ligt niet slechts in de kristallisatie van de oplossingen, maar vooral ook daarin, dat te zijner tijd tezamen met die landen zal kunnen worden aangetoond:

- (a) dat Engeland bereid is volwaardig lid van de EEG te worden, en
- (b) dat oplossingen voor de diverse problemen mogelijk zijn.

Dit zal een Frans veto om andere dan politieke redenen kunnen bemoeilijken.

2. Omvang van problematiek.

De vraag doet zich ook voor, of de Britten nog troeven in de hand hebben om de druk op Frankrijk te vergroten. Hierbij wordt o.a. in sommige Engelse persartikelen gedacht aan de technologische en wetenschappelijke vorderingen die Engeland heeft gemaakt en die van groot

- belang -

Van: Mr. A. F. K. Hartogh

Datum: 29 oktober 1966

Aan:

-3-

Onderwerp:

belang zouden zijn voor een ontwikkeling in versneld tempo in geheel Europa (b.v. computers). Het is inderdaad denkbaar dat Engeland zijn onderhandelingspositie zou kunnen versterken door een voorstel tot samenwerking in deze sfeer te doen, mits het in een voldoende opzienbarende vorm wordt gegoten (b.v. een "Europese Research Gemeenschap"). Het lijkt in elk geval de moeite waard de Engelsen aan te raden om hun technologische troeven niet stukje-bij-beetje (aan de Fransen) uit handen te geven, maar hen te bundelen tot een Europees aanbod. Het is overigens moeilijk te beoordelen of de Engelse voor-sprong inderdaad zo groot is, dat men hiermee de Franse houding wezenlijk kan beïnvloeden. Zeker zal men de technologische inbreng niet rechtstreeks te gelde kunnen maken bij de oplossing van de specifieke EEG-problemen.

3. De beperking van de onderwerpen

Aan de Engelsen zou dringend geadviseerd kunnen worden om voort te gaan op de weg van de uiterste limitering van het aantal onderwerpen dat vóór de toetreding zou moeten worden afgedaan, zoals aangegeven door T in de laatste WEU-Raad. In de voorbereidende studies zou men tot een definitie van deze problemen moeten komen, met daarnaast lijsten van problemen die na toetreding volgens bepaalde procedures zouden moeten worden behandeld (met voorlopige niet-toepassing van het EEG-regime door het Verenigd Koninkrijk). Alleen met een sterke concentratie van onderwerpen kunnen de Engelsen hopen iets te bereiken. Op deze dringende lijst behoren mijns inziens (afgezien van de normale institutionele aanpassingen) alleen:

- de lengte van de overgangsperiode
- de landbouwfinanciering
- Nieuw-Zeeland (boterprijs)
- de lijst van de later te behandelen problemen, met beslissingsmodaliteiten en voorlopig regime.

In dit verband zal tevens de vraag naar voren komen in hoeverre de monetaire vraagstukken ook onderwerp van onderhandeling, al of niet prealabel, behoren te zijn. Daarbij moet men onderscheid maken tussen:

- (a) de waarde van het £ in verband met de Engelse concurrentiepositie (eventueel devaluatie bij toetreding);
- (b) de positie van het £ als "reserve currency" en in dit verband artikel 108 EEG inzake wederzijdse bijstand;

- (c) -

Van: Mr. A. F. K. Hartogh

Datum: 29 oktober 1966

Aan:

-4-

Onderwerp:

- (c) de directe gevolgen van de toetreding op de betalingsbalans, speciaal in agrarische sector.

Probleem (a) leent zich bepaald niet voor onderhandeling, Probleem (b) is veel te omvangrijk om voor de toetreding geregeld te kunnen worden. Wellicht is het zelfs een "faux problème" in zoverre dat de EEG-landen ook thans in feite gehouden zijn om het £ in zijn moeilijkheden te steunen, en dat artikel 108 aan die feitelijke noodzaak geen nieuwe verplichtingen toevoegt. Dat overigens het £ de rol van "reserve currency" geleidelijk zal moeten verlaten, is een ontwikkeling die toch reeds in de verwachting ligt.

De moeilijkheden sub (c) vormen daarentegen wel een legitiem onderwerp van onderhandelingen: zij bepalen mede de lengte van de overgangsperiode en de eventuele wijziging van EEG-regels (financiële reglement).